

Univerza v Ljubljani

Fakulteta
za računalništvo
in informatiko

Zaščita in kriptiranje

(IKS 16. poglavje)

UVOD (1/3)

- **Varnost** - kaj je, kdo je ogrožen, kaj ga ogroža?
 - Varovanje: preprečevanje možnih nevarnosti
 - Ranljivost: šibka točka sistema
 - **Organizacijski del** je danes **pomembnejši** od tehnološkega!
 - Dve področji varnosti:
 - **Zanesljivost**: zagotavljanje razmer za delovanje storitev in normalno delo uporabnikov
 - **Zaščita**: onemogočanje nelegalne uporabe sistema
 - Oboje lokalno ali razpršeno, zanima nas bolj razpršeno.
 - Nadzor!
 - Vloge: nadzornik/upravljalec, vzdrževalec, napadalec, uporabnik
-

Zagotavljanje zanesljivosti (2/3)

- **Ustrezen nadzor:** zbiranje podatkov o delovanju, stanju, uporabi sistema. Dnevniki.
 - **Upravljanje:** ukrepanje na podlagi zbranih podatkov.
 - Alarmi. Diagnostika. Načrtovanje. Administracija.
 - **Orodja:** imeniki, sezname in kazala. SNMP. Poslovna pravila.
 - Načrtovanje zmogljivosti in razvoja sistema, primerno testiranje in uvajanje.
 - **Razpršena zaščita.** Integriteta povezav, virov, vsebine, uporabnikov, sporočil.
-

Zaščita in kriptiranje (3/3)

- Kriptiranje: skrivanje vsebine
 - Zgodovinski kriptografski postopki
 - Simetrični algortimi (DES, AES)
 - Asimetrični algoritmi (RSA, ECC)
 - Kriptoanaliza (razbijanje)
-

Kriptografske metode

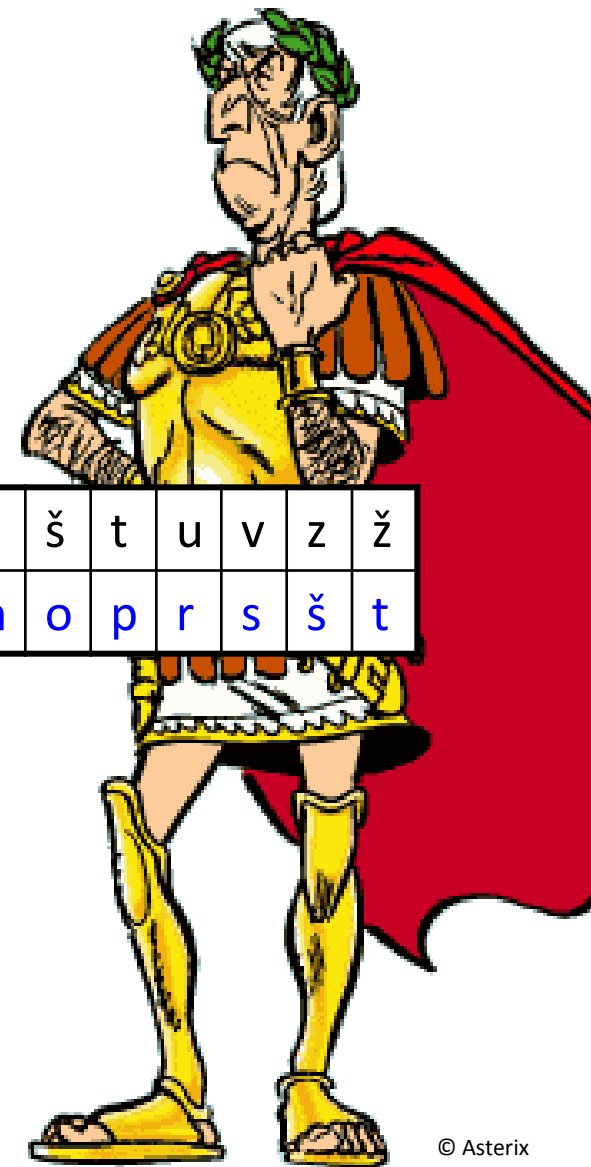
- Po načinu
 - **Substitucijske**: posamezne črke ali dele besedila nadomestimo z drugimi.
 - **Transpozicijske**: spreminjamo vrstni red znakov, besed, stavkov...
 - Po lastnostih ključa
 - **Simetrične**: $E=D$, ključ mora biti tajen.
 - **Asimetrične**: $E \neq D$, E je lahko javen, D mora biti tajen.
-

Klasične metode: Cezar

- Cezarjev kriptogram: substitucija.
- JULUA = ?

a	b	c	č	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	r	s	š	t	u	v	z	ž
u	v	z	ž	a	b	c	č	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	r	s	š	t

- 25 možnih ključev
- Razbijemo ga v največ 25 poskusih!

Razbijanje substitucijskega kriptograma

- Razbijanje na osnovi **poznanega besedila** (npr. “please login”) – že v 1. poskusu!
 - Zato kriptiramo le vsebino, ne cele komunikacije
 - **Statistika jezika** (črke, besede, dvo- ali tročrkovni sklopi) – potrebno je daljše besedilo.
 - **Poznavanje vsebine** (semantika) olajša razbijanje – iščemo pričakovane korene besed ipd.
 - Knjiga – primer razbijanja!
-

Vigenèr-jev kriptogram – večabecedno kriptiranje

- Preprost ključ
- Statistika jezika in semantika postaneta nemočni
- Viegenerjeva matrika: vse Cezarjeve abecede.

a	b	c	č	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	r	s	š	t	u	v	z	ž
b	c	č	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	r	s	š	t	u	v	z	ž	a
c	č	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	r	s	š	t	u	v	z	ž	a	b
č	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	r	s	š	t	u	v	z	ž	a	b	c
d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	r	s	š	t	u	v	z	ž	a	b	c	č

(in tako dalje še 20 vrstic...)

- Ključ = niz D črk, vsaki pripada ena vrstica (enaka 1. črka).
- Z abecedo n-te črke gesla kriptiramo n-to, n+D-to, n+2D-to ... črko sporočila.

Vigenèr-jev kriptogram (primer)

- Geslo: računalniške komunikacije
- Sporočilo: Junija vsi izpiti na žalost odpadejo, razen pri ekonomiki, septembra pa bo spet vse po starem.

r	a	č	u	n	a	l	n	i	š	k	e	k	o	m	u	n	i	k	a	c	i	j	e
j	u	n	i	j	a	v	s	i	i	z	p	i	t	i	n	a	ž	a	l	o	s	t	o
d	p	a	d	e	j	o	r	a	z	e	n	p	r	i	e	k	o	n	o	m	i	k	i
S	e	p	t	e	m	b	r	a	p	a	b	o	s	p	e	t	v	s	e	p	o	s	t
a	r	e	m																				

- Prvi stolpec črk kriptiramo z 18. abecedo, itd.

Porterjev kriptogram

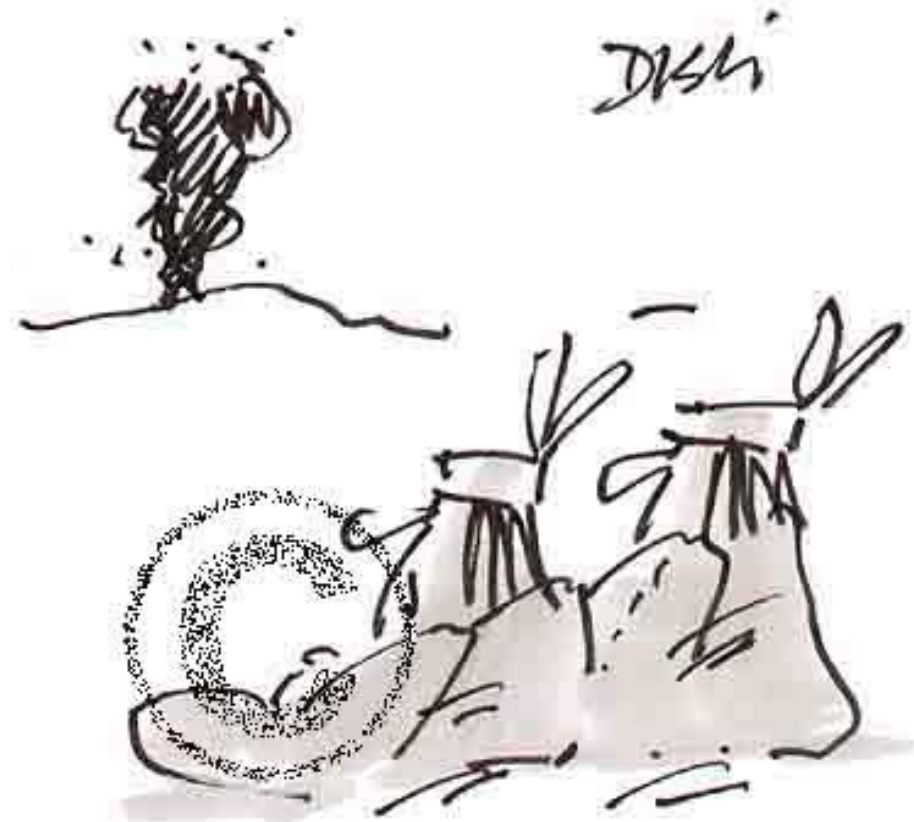
- Kriptiramo po 2 znaka hkrati.
- Simboli so v tabeli – vrstica za en, stolpec za drugi znak.

	a	b	c	č	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
a														
b														
c														
č											...	it	d	...
d														

- npr. KAČA =

Kodiranje

- Cel znak ali besedo nadomestimo z drugo.
- Ni splošnega pravila za zamenjave.
- Ključ predstavlja cela kodna tabela.

"Bugger! I was just about to crack his code, when he burnt his blanket."

Transpozicijski kriptogram

- Znake ali dele besedila premestimo!
- Ključ ima vse črke različne (npr. KOPRIVA).
- Oštevilčimo ključ po abecedi.
- Zapišemo stolpce glede na številke.

k	o	p	r	i	v	a
3	4	5	6	2	7	1
J	u	n	i	j	a	n
ž	a	l	o	s	t	v
s	i	i	z	p	i	t
i	o	d	p	a	d	e
j	o	b	l	a	b	l

Klasične metode - povzetek

- Klasične metode – zgolj za razumevanje.
 - Znakovno usmerjene – kriptiramo črko po črko (včasih tudi po besedah).
 - Z računalniki jih ni težko razbijati.
 - Sodobne računalniške metode so bitno usmerjene.
-

Simetrične kriptografske metode

- DES
 - AES
 - IDEA
 - RC4
 - Misty
-

Osnovni elementi simetričnih metod

- Transpozicija (P-škatla, ključ)
 - Permutacija
 - Redukcija
 - Ekspanzija
 - Substitucija (S-škatla, tabele)
 - Dekoder $n/2^n$ (poljuben n -bitni vhod \rightarrow same 0 in 1 enica – po tabeli)
 - Permutacija
 - Koder $2^n/n$ (obratno kot dekoder – po tabeli)
-

DES

- Simetričen.
 - Hiter (strojna implementacija).
 - **Kaskada** zaporednih permutacij, substitucij in še nekaterih operacij.
 - Deluje nad 64-bitnimi binarnimi bloki.
 - Ključ je 56-biten.
 - Težave z **distribucijo ključa!**
 - Sum bližnjice...
 - Več – podrobno: na vajah!
-

Distribucija ključa

- Lokalno izračunavanje k
 - Tajna funkcija za generiranje, npr. $P(x) = ax^3 + bx^2 + cx + k$
 - Za spremembo ključa pošljemo 3 točke polinoma: $(x_1, P(x_1))$, $(x_2, P(x_2))$, $(x_3, P(x_3))$
 - Prejemnik lahko izračuna k .
 - Metoda “puzzles” za časovno občutljive podatke
 - ključ na videz skrajšamo (dogovorjeno zaporedje)
 - Pošljemo veliko ključev, prejemnik enega izbere in razbije, sporoči njegovo zaporedno številko.
 - Pošlje kriptirano besedilo, ki je varno še za čas razbijanja.
-

Metoda enkratnega ključa

- Ključ je daljši kot besedilo.
- Ekskluzivni ALI (xor): $(A \text{ xor } B) \text{ xor } B = A$
- Enkripcija: $P \text{ xor } E = E(P)$
- Dekripcija: $D(E(P)) = E(P) \text{ xor } E$
 $= (P \text{ xor } E) \text{ xor } E = P$
- Težava: potrebno je generirati poljubno dolg ključ (na obeh straneh! - sinhronizacija)

Veriženje

- DES = velik substitucijski kriptogram!

M	O	J	C	A		e	u	r		1	0	0	0	.	0
J	A	N	E	Z		e	u	r		3	0	0	0	.	0
P	E	T	E	R		e	u	r			3	2	0	.	0

- Možno je zamenjati posamezne kriptirane bloke z drugimi, tudi če ne poznamo ključa.

Enkripcijski stroj (veriženje)

Metoda enkratnega ključa ima težave s ključi.

- Kompromis: Naslednji blok sporočila najprej XOR-kriptiramo s prejšnjim DES-kriptiranim blokom, šele nato ga damo v DES škatlo.
- $C_N = E(P_N \text{ XOR } C_{N-1})$

Načini uporabe bločnih kriptosistemov

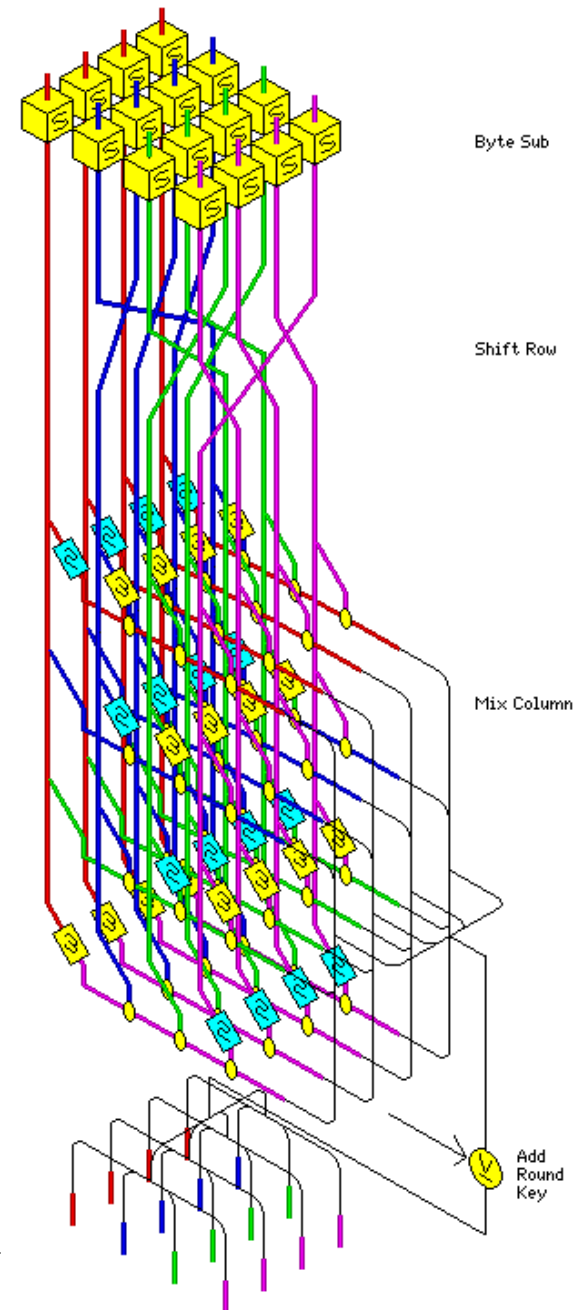
- CBC (Cypher Block Chaining) – veriženje:
 - Pred kriptiranjem se vsak blok XOR-a s prejšnjim kriptiranim blokom.
 - PCBC (Propagating CBC) – upošteva več prejšnjih P in C blokov
 - CFB (cipher Feedback) – zelo podobno. Omogoča tudi kode za popravljanje napak (napačen bit na istoležnem mestu).
 - CTR (counter) – za vzporedno kriptiranje več blokov hkrati.
 - Inicializacijski vektor: težave!
-

Trojni DES

- 3 x kriptiranje
 - 3 x počasnejši
 - 2^{56} x varnejši za napad z grobo silo
 - Enkripcija: $E(K1) - D(K2) - E(K1)$
 - Dekripcija: $D(K1) - E(K2) - D(K1)$
 - 112 bitov je dovolj varno.
 - EDE namesto EEE: za kompatibilnost med DES in 3-DES (3-DES rač. nastavi $K2 = K1$)
-

AES: simetričen

- Advanced Encryption Standard
- Rijndael: kriptografski algoritem (Daemen, Rijmen)
- Hiter, varen
- Blok dolg 256 (16 8-bitnih znakov)
- Ključ dolg različno (128, 196, 256)
- Dekripcija: v obratni smeri ali z drugimi tabelami.

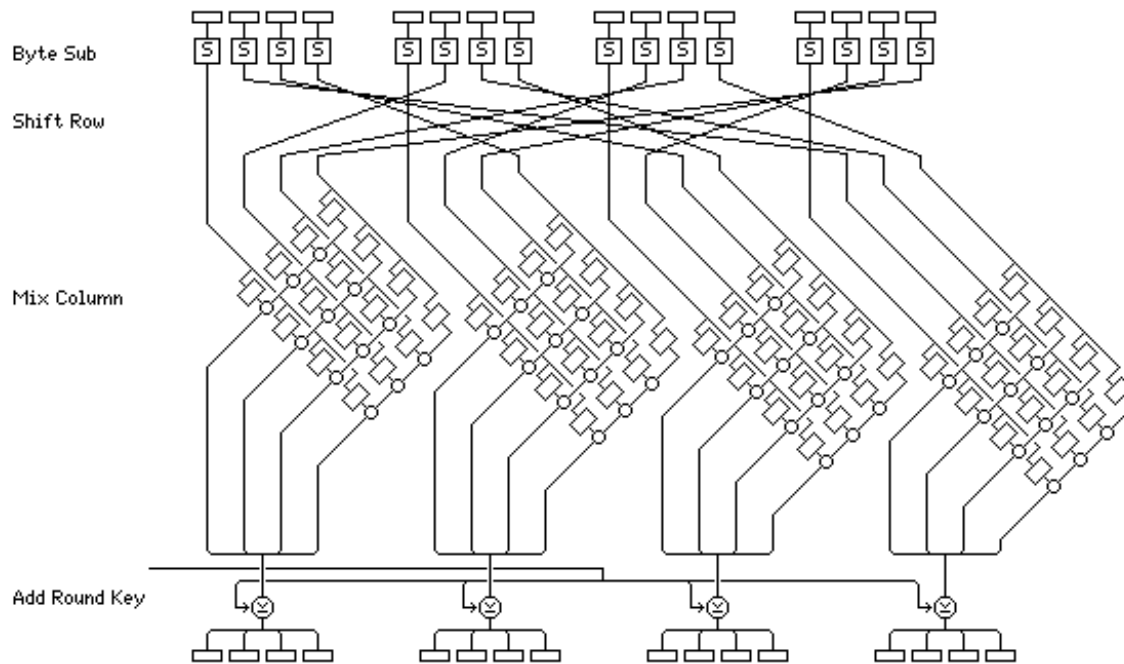

AES: osnovne operacije

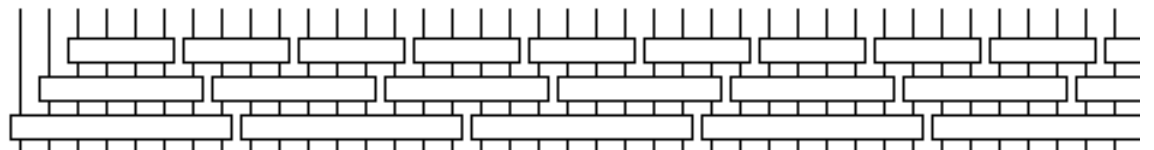
- **Byte sub**: Substitucija (S-škatla)
 - **Shift row**: mešanje vrstic (P-škatla)
 - **Mix column**: mešanje stolpcev – substitucija, ki temelji na aritmetiki končnih polj.
 - **Add round key** – substitucija:
XOR trenutnega bloka z delom ekspandiranega ključa.
-

AES: simetričen

Shema z drugega zornega kota:

Možno sestavljati različne dolžine ključev kot lego kocke:

Drugi simetrični algoritmi

- **IDEA**, 1990 (International Data Encryption Algorithm)
 - Podoben DES-u, brez večjih slabosti
 - Uporaba v PGP (+ triple DES +CAST)
 - **RC2** (Rivest Cipher 2)
 - Eden od algoritmov S/MIME
 - Spremenljiva dolžina ključa
 - **CAST** (imena avtorjev) –(v PGP)
 - RFC2144: določene S-škatle in 128-bitni ključ
 - RFC2612: CAST-256 s spremenljivo dolžino ključa
 - **Skipjack, Misty**
 - ...
-

Asimetrična kriptografija

- E in D različna!
 - E je lahko javen, D mora biti tajen.
 - $D(E(P)) = P$
 - Iz P in E(P) je nemogoče ugotoviti D.
 - Iz E je nemogoče ugotoviti D.
-

RSA

- Izberemo **p,q**: veliki praštevili (1024 bitov)

$$n = pq$$

$$z = (p-1)(q-1)$$

- Izberemo **d**: nima skupnih deliteljev z z .
 - Izberemo **e**: $ed \bmod z = 1$
 - $P \rightarrow C = P^e \bmod n$ *kriptiranje*
 - $C \rightarrow P = C^d \bmod n$ *dekriptiranje*
 - *Ni težav z distribucijo. Počasnost.*
-

Elektronski podpis

- To je medsebojno identificiranje uporabnikov.
 - Potreben pogoj: $D(E(P)) = E(D(P))$
 - Oddajnik sporočilu doda informacijo, ki je značilna samo zanj.
 - Za podpis se navadno uporabi le kratek niz P (nekaj 100 bitov): lahko digitalni izvleček.
 - Ime in priimek
 - EMŠO, davčna, vpisna številka, ...
 - Podjetje
 - Datum in ura podpisa
-

Elektronski podpis z RSA

- Pogoji: $E(D(P)) = D(E(P))$
 - Podpis: informacija, lastna samo podpisniku: D ; $D(P)$ je podpisano besedilo.
 - Peter: E_P, D_P
 - Vesna: E_V, D_V
 - $P = \text{"Peter Klepec"}$ → podpisano: $D_P(P)$
 - Enkripcija: $E_V(D_P(P))$ → sledi prenos.
 - Dekripcija: $D_V(E_V(D_P(P))) = D_P(P)$
 - Preverjanje podpisa: $E_P(D_P(P)) = P$
-

Tajenje podpisa

- Če podpisnik zamenja ključ, lahko taji svoje prejšnje podpise!
 - **NOTAR ali OVERITELJ**: uporabnik deponira svoje podatke skupaj s časom njihove veljavnosti
 - Notar vzdržuje tudi historiat.
 - Notarju zaupamo!
 - Ko prejmemo podpisano sporočilo, preverimo podpis pri notarju.
-

Integriteta sporočila

- Ali je bilo sporočilo med prenosom spremenjeno?
 - Digitalni izvleček sporočila $Z(P)$
 - $Z(P)$ podpišemo in pošljemo skupaj s sporočilom.
-

Zgoščevalne funkcije (digitalni izvleček)

- Prstni odtis (hash) sporočila m : $f = h(m)$
 - m je sporočilo variabilne dolžine
 - f je kratek (omejena dolžina!).
 - **Kolizija**: različna sporočila imajo lahko enak digitalni izvleček
-

Način delovanja

- Preproste **bitne operacije** brez ključa
 - Podobno simetrični kriptografiji
 - Delitev sporočila v **bloke**, procesiranje v ciklih
 - MD4 (podlaga za SHA-1) in MD5 – 128 bitov
 - SHA-1 (trenutno najpomembnejši) – 160 bitov (SHA-256, SHA-512)
 - Zgoščevalna funkcija s **ključem**: MAC (Message Authenticity Check)
 - Napad: rojstnodnevni – birthday attack (iskanje kolizije).
-

Dobra zg. funkcija

- Pri vseh možnih vhodnih vrednostih je **frekvenca** vseh rezultatov enaka.
 - Majhna sprememba sporočila povzroči veliko **spremembo** podpisa.
 - Zelo težko najti drugačno vhodno vrednost za isti podpis (**kolizijo**)!
 - Take funkcije imenujemo *cryptographic hash value*, *digital fingerprint*, *footprint*, *message digest (MD)*, *cryptographic checksum*.
-

Generatorji

- Naključni generatorji, vgrajeni v OS, prevajalnik, ... : statistično dobro porazdeljeni
 - Generator naključnih števil
 - Čas med dostopi do diska
 - Vnosi s tipkovnice
 - Premiki miške
 - Strojni: spremembe napetosti
 - Generator praštevil
 - Temelji na zgornjem
 - Preverja delitelje
-

Varna komunikacija

- **Zaupnost** – kdo sme prebrati? (enkripcija)
 - **Avtentikacija** – dokaži, da si res ti,
(Identifikacija – povej, kdo si - brez dokaza)
 - **Integriteta sporočila** – je bilo med prenosom spremenjeno?
 - **Preprečevanje zanikanja** (nonrepudiation) – res si poslal / res si prejel.
 - **Razpoložljivost in nadzor dostopa** – preprečevanje nelegitimne rabe virov (avtorizacija – ugotavljanje, ali nekaj smeš storiti)
 - Pomembno je tudi **beleženje** vseh dogodkov (dostopov, ...)
-

Problemi

- Poznamo kriptografske metode
 - simetrične,
 - asimetrične.
 - Kako ugotoviti, s kom ZARES komuniciram?
AVTENTIKACIJA
 - Kako se prepričati, da sporočilo med prenosom ni bilo spremenjeno?
INTEGRITETA
 - Kako distribuirati javne ključe?
-

Avtentikacija

- Če vem, kdo si, ti dovolim več:
 - Se pogovarjam s tabo
 - Dostop do podatkov (avtorizacija)
 - Ti zaupam (verjamem)
- Osebna izkaznica, geslo, kreditna kartica
- To omogoča tudi PKI
(infrastruktura javnega ključa) .

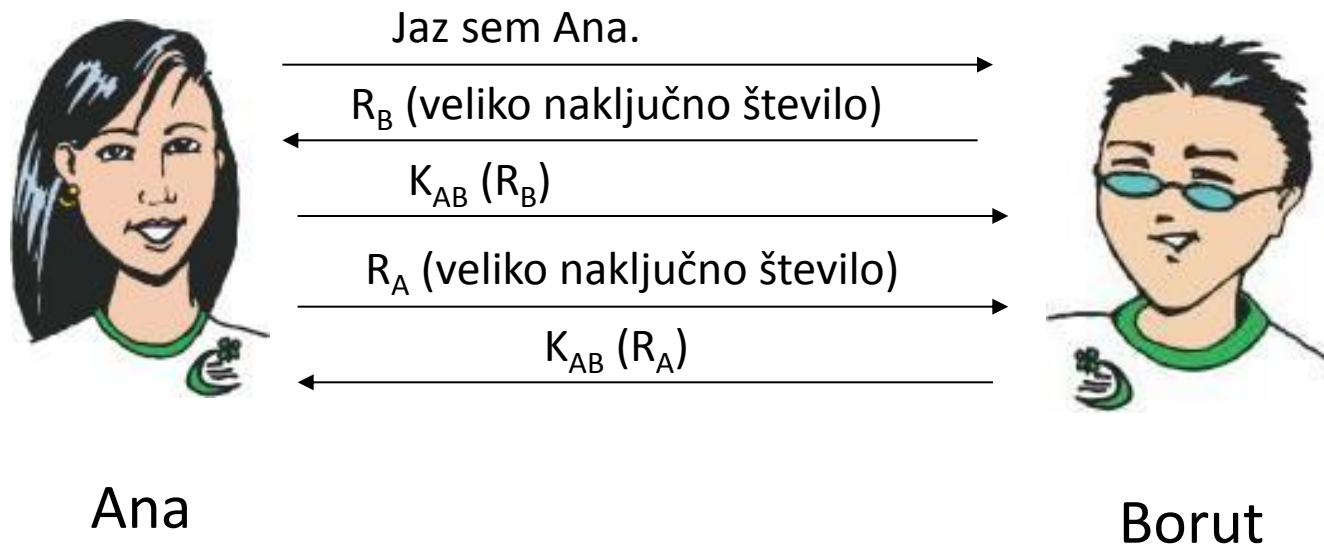

Avtentikacija

- Prepričamo se, da je naš sogovornik res tisti, za kogar se izdaja. Tri principi:
 - Izziv-odgovor (vnaprej se dogovorimo za skupno skrivnost)
 - Zaupamo tretji strani
 - Avtentikacija z javnim ključem
-

Protokol izziv-odgovor

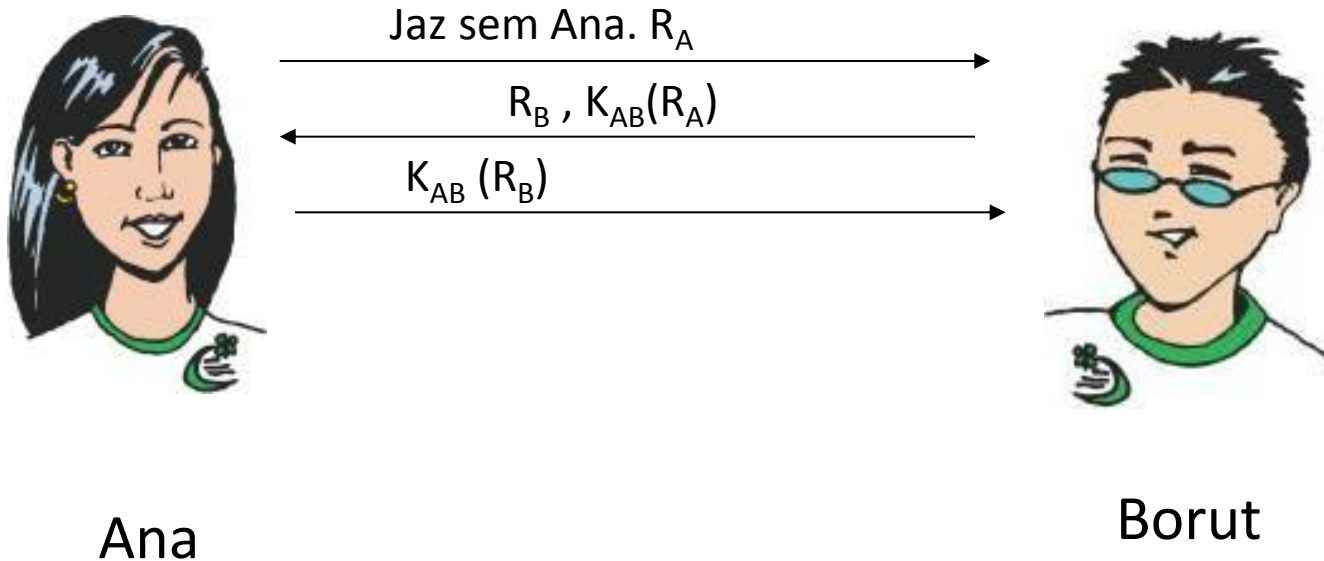
- *Challenge-Response* ali *Shared Secret*
 - Dvosmerna avtentikacija. K_{AB} je vnaprej znan.
- Primer:

Protokol izziv-odgovor

Malo skrajšan primer:

- Je varen?

Protokol izziv-odgovor

Malo skrajšan primer

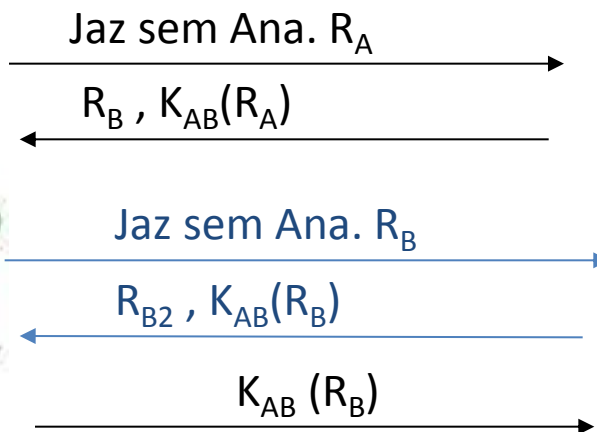
- **Napad z zrcaljenjem** (reflection attack) – če B omogoča več sej hkrati.

Ana

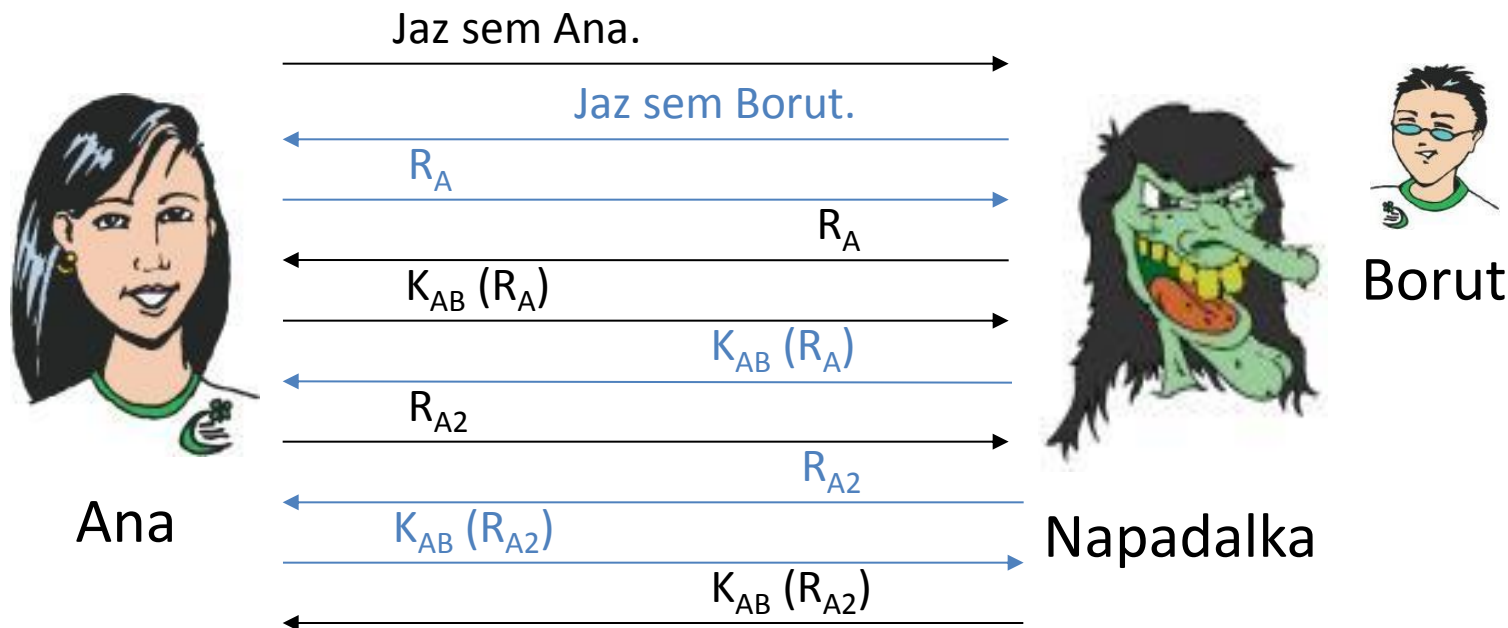
Napadalka

Borut

Protokol izziv-odgovor

- Napad z zrcaljenjem na prvi protokol:

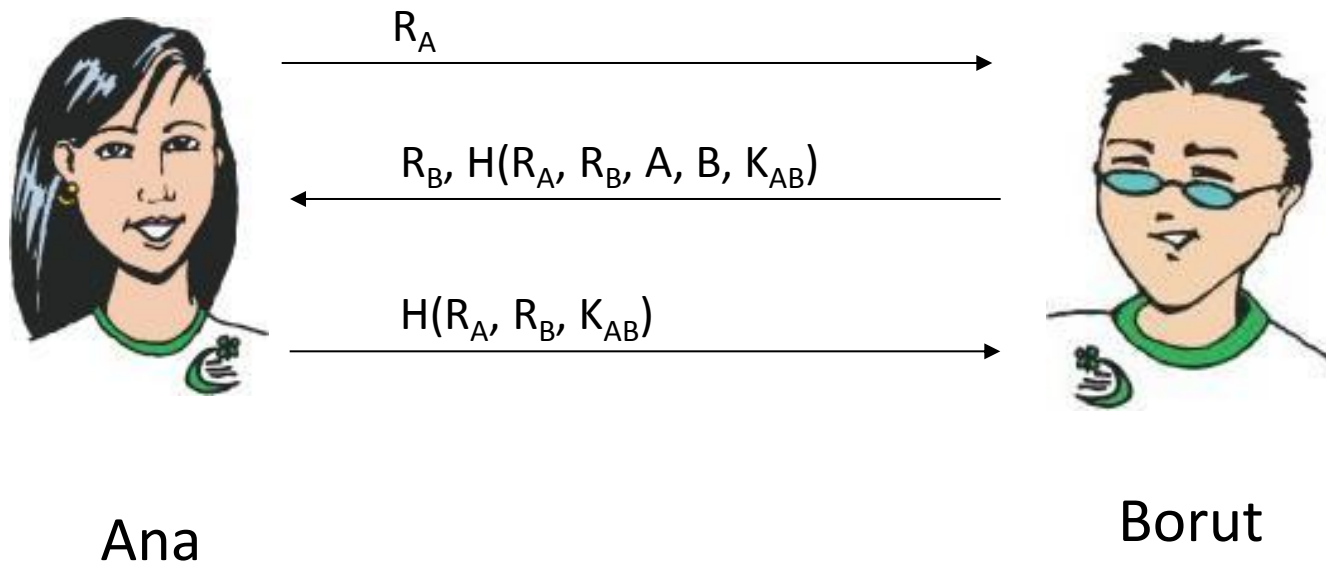

Varen protokol izziv-odgovor

- TEŽKO!
 - Pravila:
 - Iniciator naj prvi dokaže svojo identiteto.
 - Za dokaz naj uporabljata različne ključe (K_{AB} in K_{BA})
 - Izziva (R) naj bosta različna (npr. sodo-liho št.)
 - Informacija iz ene seje nekoristna v drugi seji.
-

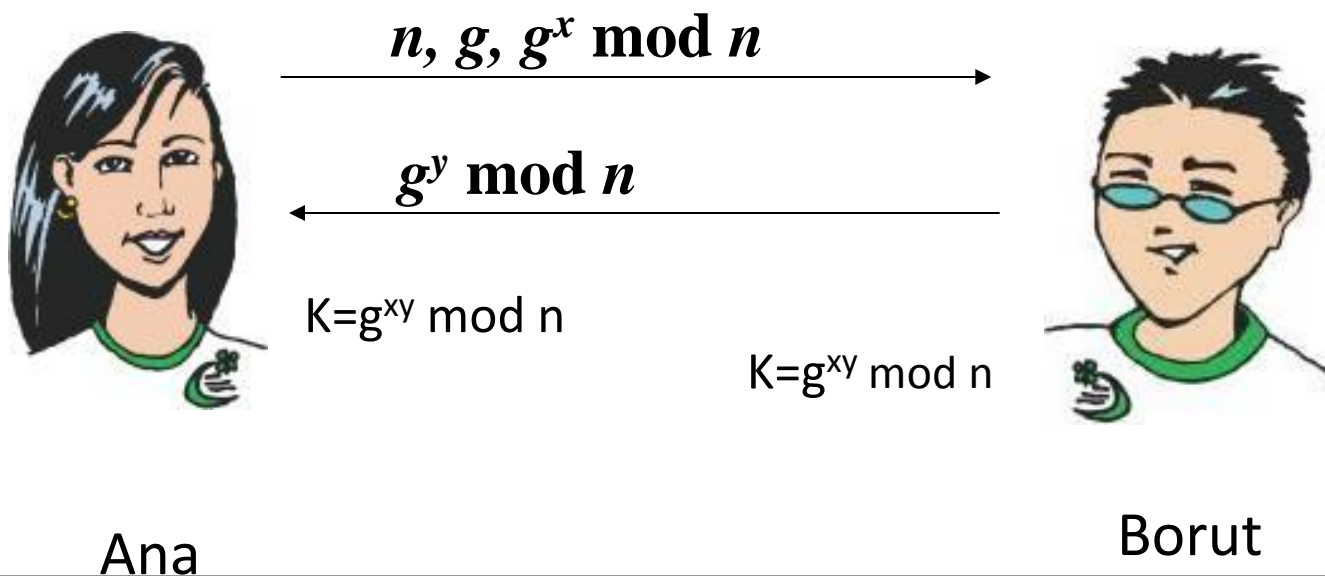
VR Varen protokol za avtentikacijo

- Uporablja zgoščevalne funkcije (digitalni izvleček)!

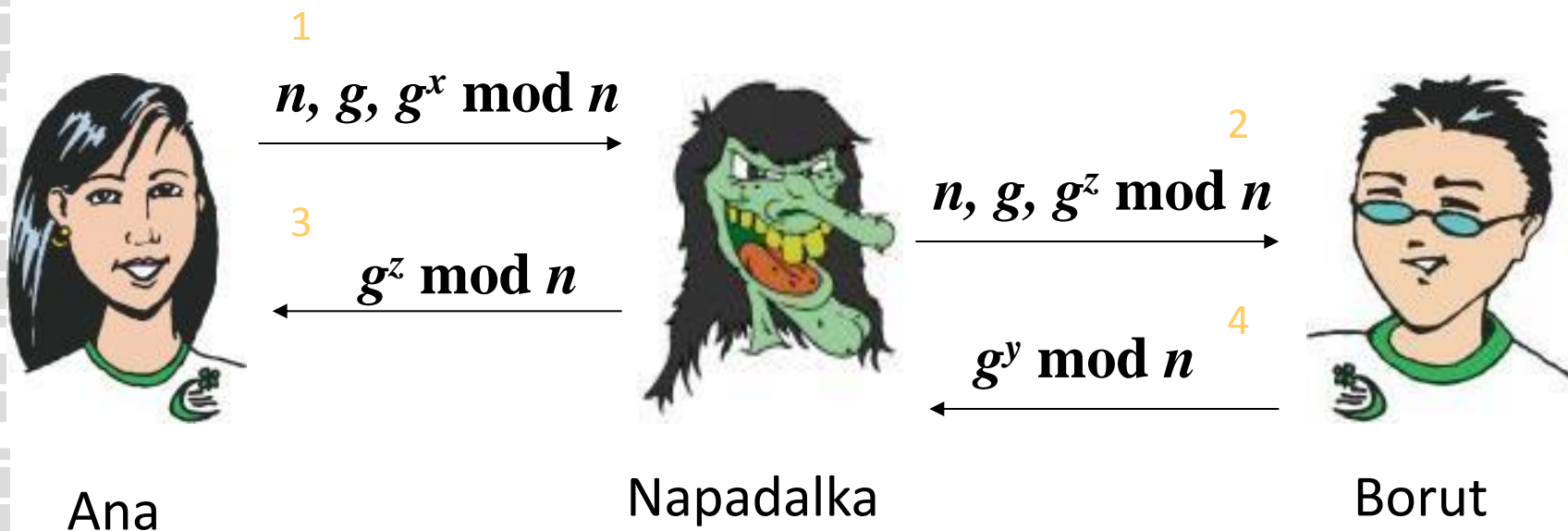
Diffie-Hellman izmenjava ključev

- Kako si pred avtentikacijo izmenjata K_{AB} ?
- Najprej izbereta n in g – javno.
- Eden izbere x , drugi y – tajno.

Diffie-Hellman izmenjava ključev

- Napad z vrivanjem (man in the middle attack).

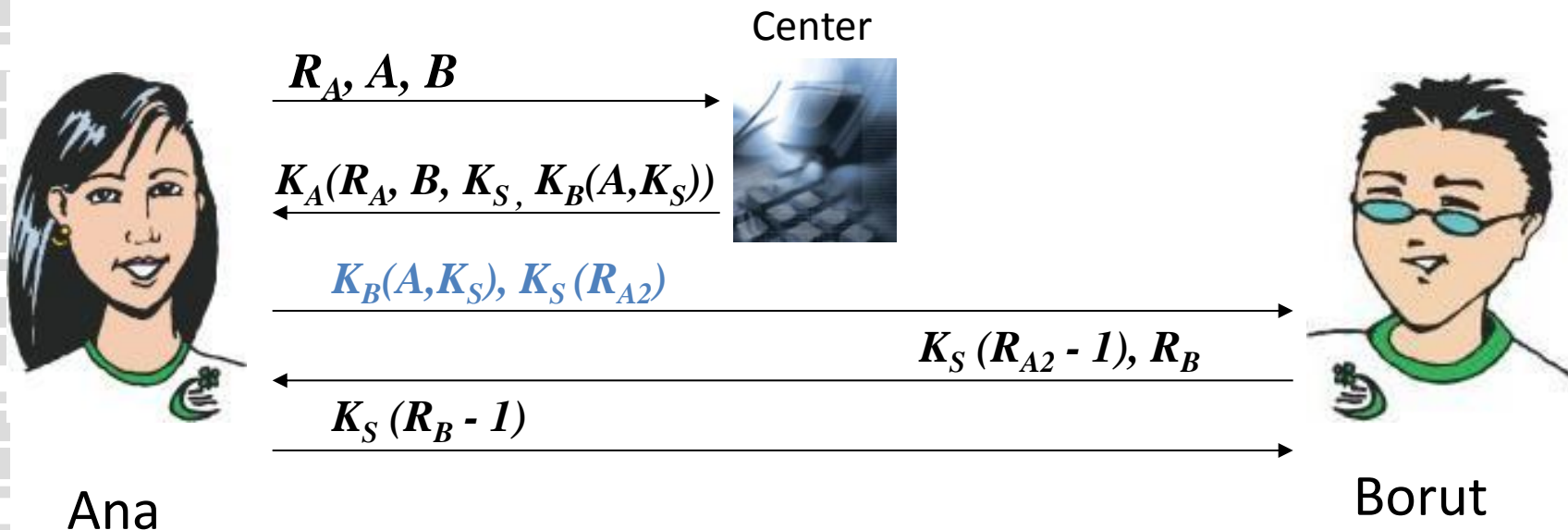

Center za distribucijo ključev

- Težava: upravljanje in organizacija ključev.
 - Center pozna vse tajne ključe. **Zaupanje!**
 - Možen napad: **replay attack** – napad s posneto sejo.
 - Nepooblaščen ponovitev legalne seje (npr. plačilo računa).
 - Rešitev: časovno označevanje in/ali izziv R v vsakem sporočilu
-

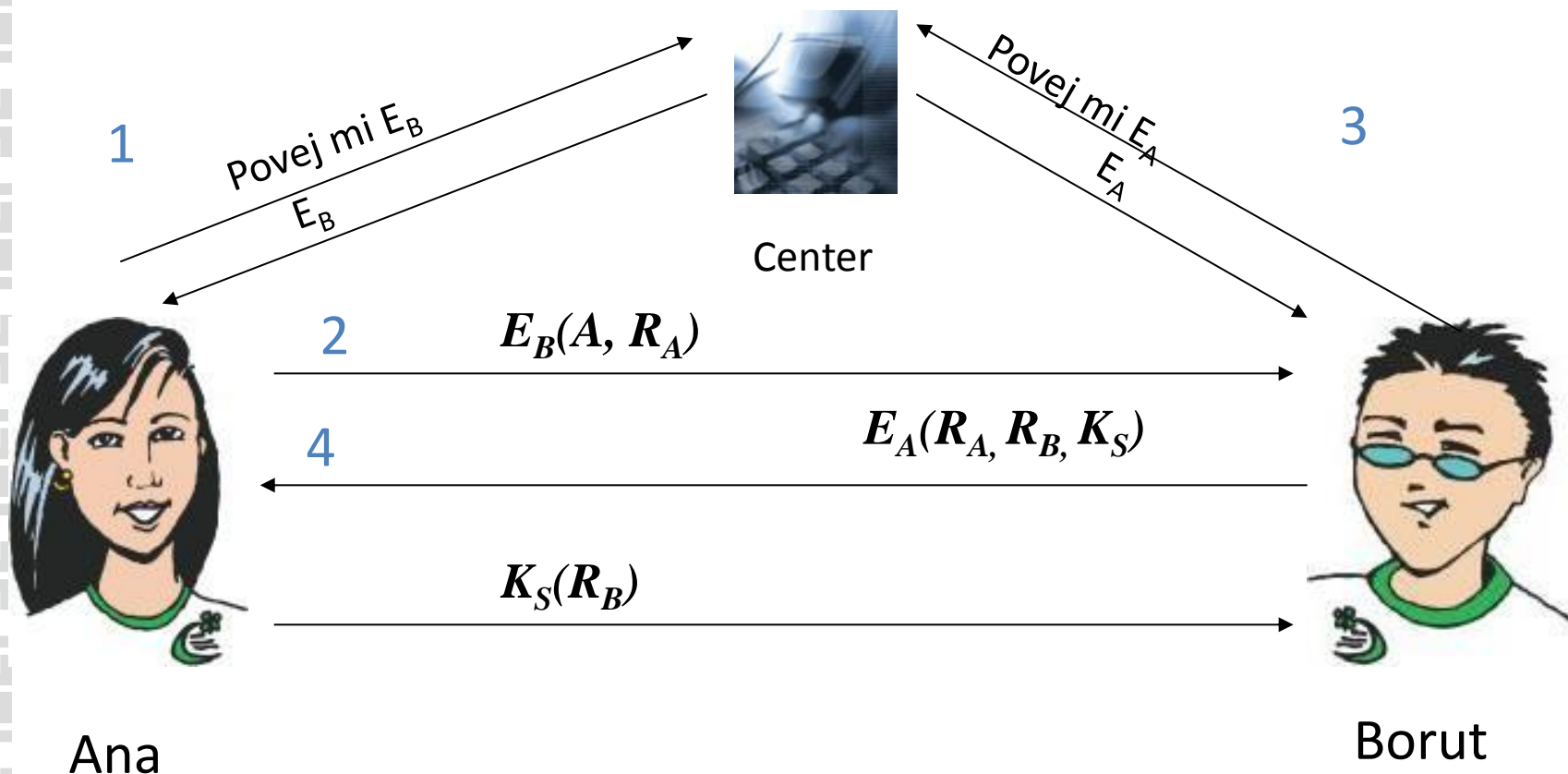
Center za distribucijo ključev

- Needham-Schroeder:
- Če napadalec dobi star K_S , še vedno lahko napade na 3. koraku (replay)!

Avtentikacija v PKI

- Varno, če zaupamo centru.

Kerberos

- Avtentikacija s pomočjo simetričnih ključev + strežnik za hranjenje in distribucijo ključev in nadzor dostopa.
 - Avtentikacijski strežnik (AS) = center za distribucijo ključev.
 - Odjemalec A želi dostop do strežnika B. A in AS si dogovorita za kriptiranje seje.
 - AS preveri, če A sme uporabljati B. Če da, izda A-ju vstopnico (A, B, sejni ključ K_S , veljavnost) in jo kriptira s K_B .
 - A pošlje Bju vstopnico in svoj izziv, kriptiran s K_S .
 - B dekriptira vstopnico in nato še odgovor na izziv, spet kriptiranega s K_S .
-

Radius (RFC 2865, 2866 ,...)

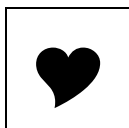
- AAA strežnik (avtentikacija, avtorizacija, zaračunavanje)
 - Uporabnike lahko preverja v zunanjem imeniku (AD, LDAP, Kerberos...)
 - Strežnik zavrne dostop, zahteva izziv, ali pa sprejme zahtevo.
 - Uporaba v Wi- Fi omrežjih, pri SIP- ponudnikih itd...
 - Nadomestil ga bo protokol Diameter ($d = 2r$)
 - TCP namesto UDP
 - Uporablja varnen kanal (IPSec ali STCP).
 -
-

Integriteta

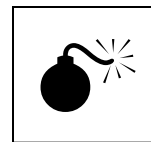
- Kako vem, da ni bilo sporočilo med prenosom spremenjeno?

Ana

Napadalka

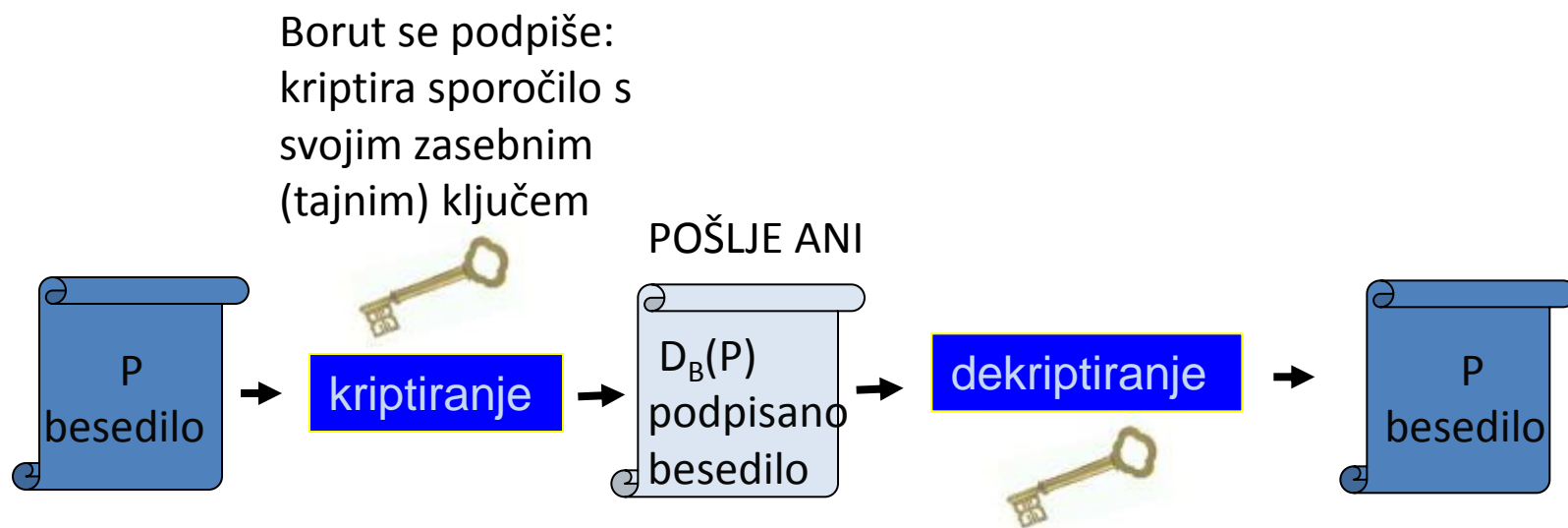

Borut

Elektronski podpis

- Elektronski podpis mora omogočati troje:
 - Možno **preveriti** podpis (prejemnik)
 - Ni ga možno **ponarediti** (prejemnik ali tretja oseba)
 - Ni možno **zanikati** podpisa (pošiljatelj)
 - Podpisan dokument P: $D_A(P)$
-

Podpis podatkov

Če želimo ohraniti tudi zaupnost sporočila,
ga je treba po podpisu še kriptirati z Aninim
javnim ključem E_A .

Sam podpis ne zagotavlja zaupnosti, saj je E_B
javni ključ, ki ga lahko dobi kdorkoli!

Ana: preveri podpis
- dekriptira z
Borutovim javnim
ključem: $E_B(D_B(P))$

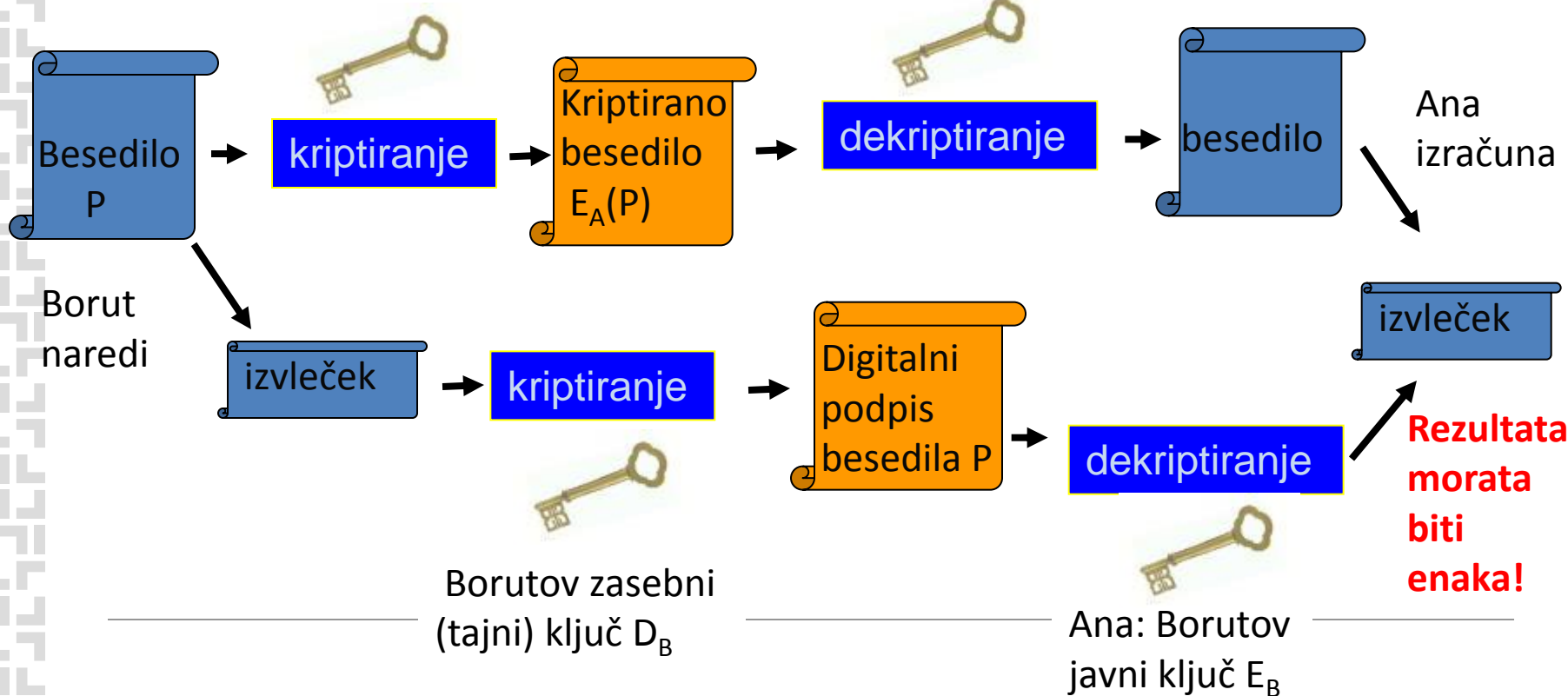
Integriteta sporočila

- Podpisovanje celotnega sporočila je zamudno.
 - Včasih zaupnost ni potrebna.
 - Lahko podpišemo le izvleček.
-
- Sporočilo
 - Izvleček
 - Podpis
 - (Kriptiranje) - po želji
-

Zagotavljanje identičnosti sporočila (izvleček)

Borut – kriptira z E_A (javni ključ), ali s simetrično.

Ana - D_A
tajni ključ

PKI

- Začetki: 1976 (Diffie, Hellman)
 - Kriptografija
 - Asimetrična (javni in zasebni - tajni ključ)
 - Simetrična (samo en ključ – mora biti skriven) – hitrejša (faktor 1000)
 - Asimetrični ključi:
 - Ključ E zaklene podatek
 - Ključ D (samo ta ključ!) podatek odklene
 - Lahko tudi zaklene D in odklene E.
-

Naloge CA:

- Preverjanje identitete: ali si ta, za kogar se izdajaš (uporabnik, program, računalnik, usmerjevalnik...).
 - Ustvarjanje digitalnega potrdila in povezave z identiteto posameznika (Id potrdila, javni ključ in podatki o lastniku)
 - Podatki v digitalnem potrdilu:
 - Verzija specifikacije X.509
 - ID
 - Algoritem za podpis
 - Začetek in konec veljavnosti ključa
 - Podatki o lastniku.
-

Digitalni certifikat (ali elektronsko potrdilo)

- Zaupanja vredna avtoriteta (certifikatna agencija - CA) - pri nas so kvalificirani **NLB, Pošta, SiGen, Halcom**.
- CA mora imeti dobro definirana **pravila (politiko) izdajanja certifikatov** (kdo, kako, pod kakšnimi pogoji ga lahko dobi).
 - Primer: http://postarca.posta.si/files/postarca/politika_fizicne_kartica_v1.pdf
- CA podpiše osebne podatke – “vizitko”: to je digitalno potrdilo ali certifikat, je časovno omejen.
- Tega nato uporabljamo za avtentikacijo.

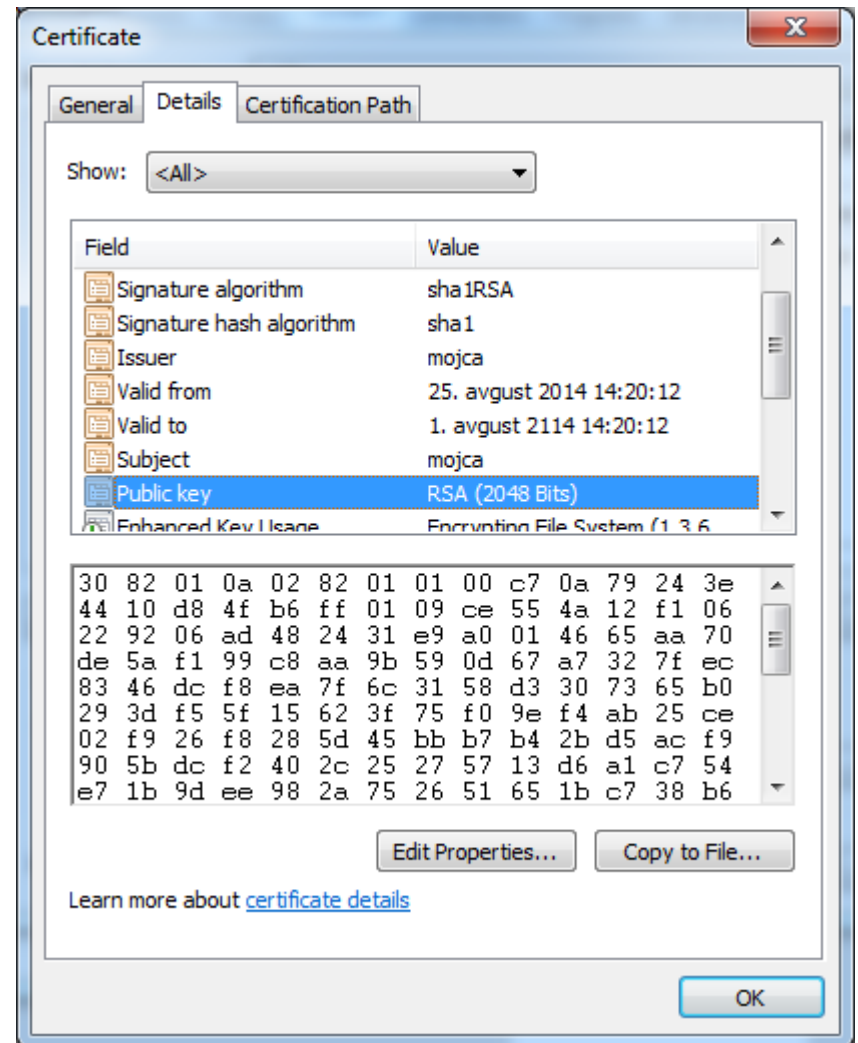
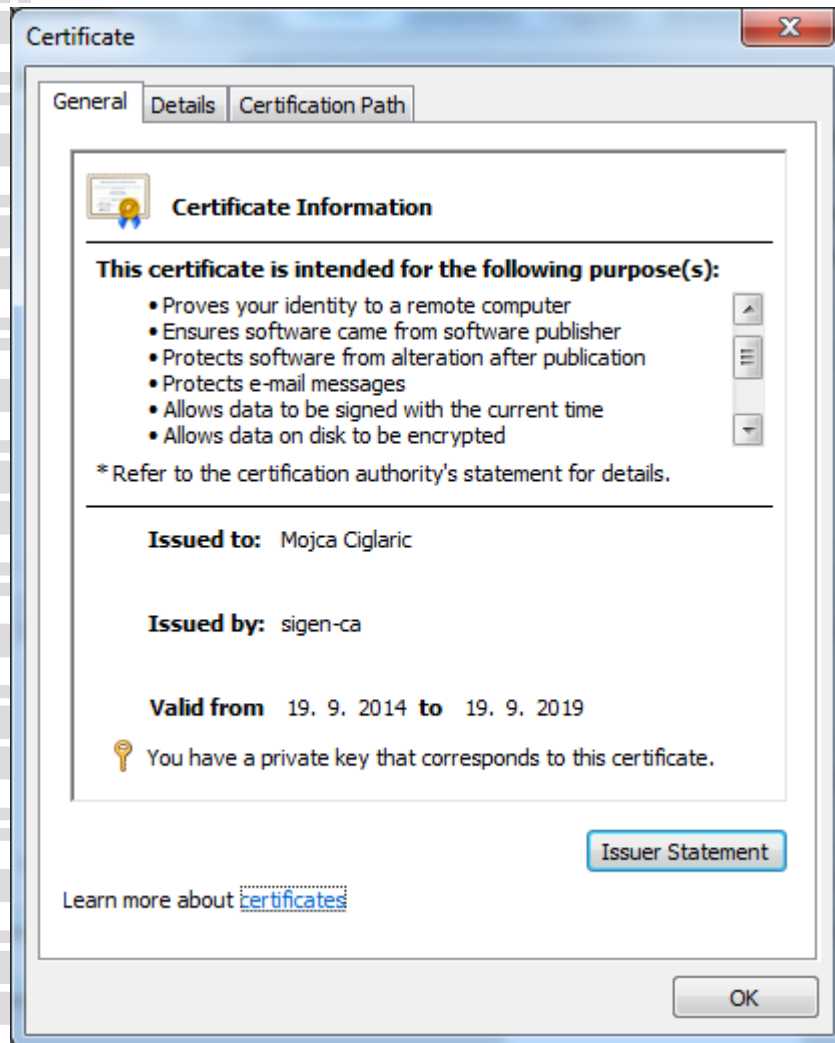
X.509

- X.509 v3: ITU-T / IETF PKI standard
 - Format certifikata
 - Postopek preverjanja veljavnosti certifikata
 - CRL
 - Zahteva hierarhijo CA
 - ITU-T: International Telecommunication Union – oddelek za standardizacijo
 - IETF- Internet Engineering Task Force (odprti standardi ,...)
-

Upravljanje z javnimi ključi

- Distribucija javnega ključa prek spleta (brez CA):
možen je napad s prestrezanjem - **man in the middle**
 - **CA** garantira, da ključ pripada določeni entiteti.
 - **Certifikat (digitalno potrdilo):**
 - Podatki o lastniku
 - Javni ključ
 - Ostali podatki
 - **Izvleček in podpis s strani CA**
-

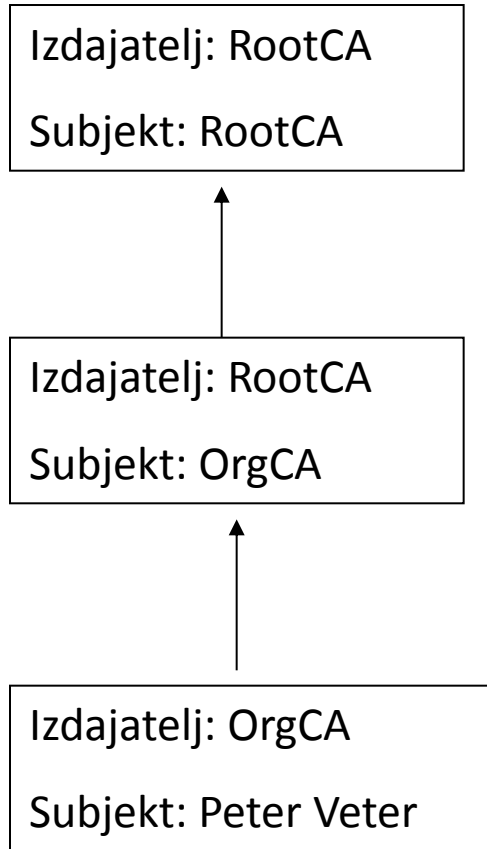
Certifikat - primer

Preverjanje certifikata

- Izdajatelj CA
 - Preverimo lahko
 - Integriteto certifikata
 - Identiteto lastnika
 - Izdajateljev javni ključ in podpis
 - Veriga zaupanja!
-

Veriga zaupanja

- Korenska avtoriteta
- Organizacijska CA
- Uporabnik

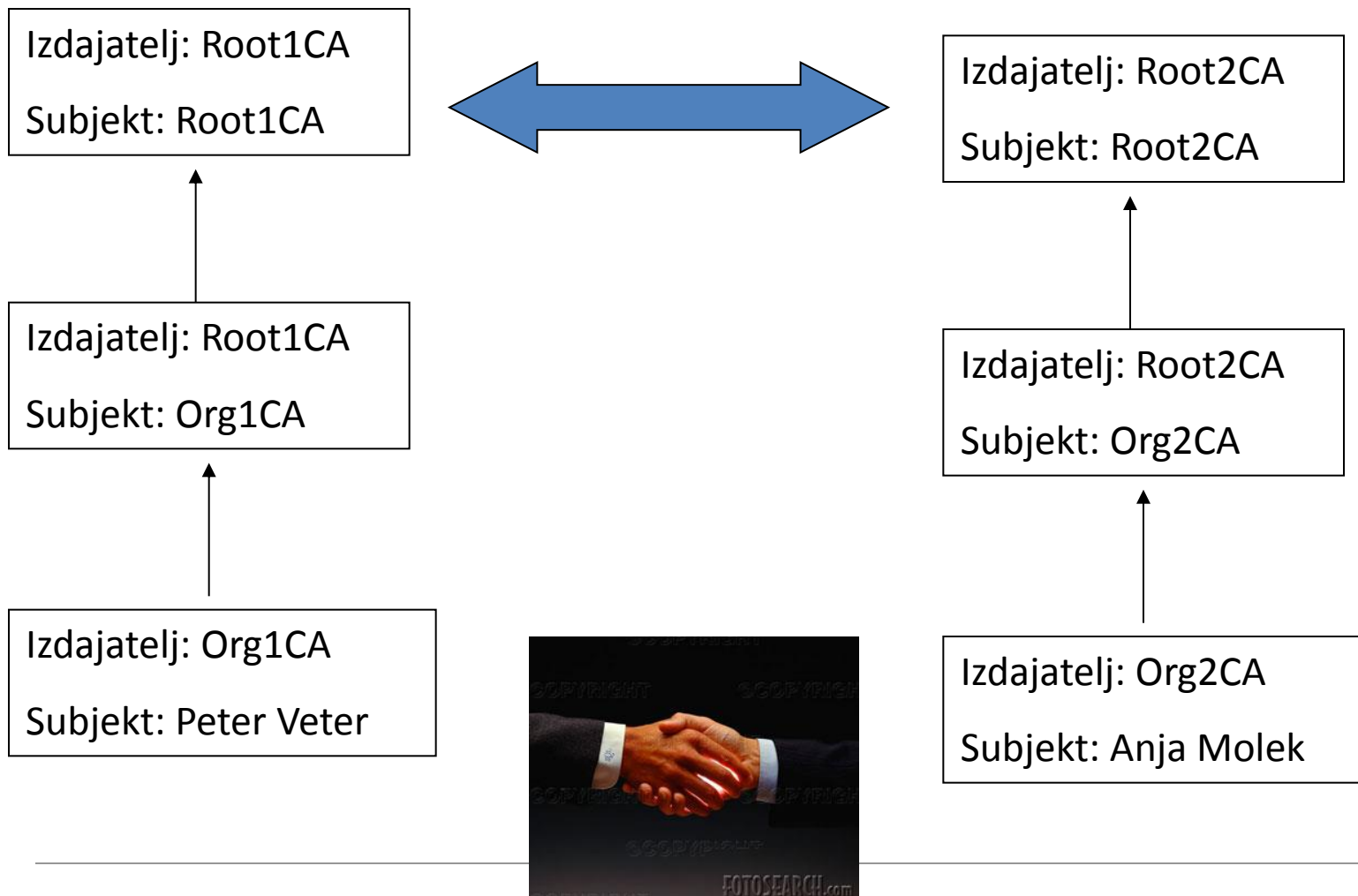
Veriga zaupanja

- Na vrhu je avtoriteta, ki ji eksplicitno zaupam.
 - Samo-podpisan certifikat; varovanje!
 - Eksplicitno lahko zaupamo tudi komurkoli nižje v verigi.
-

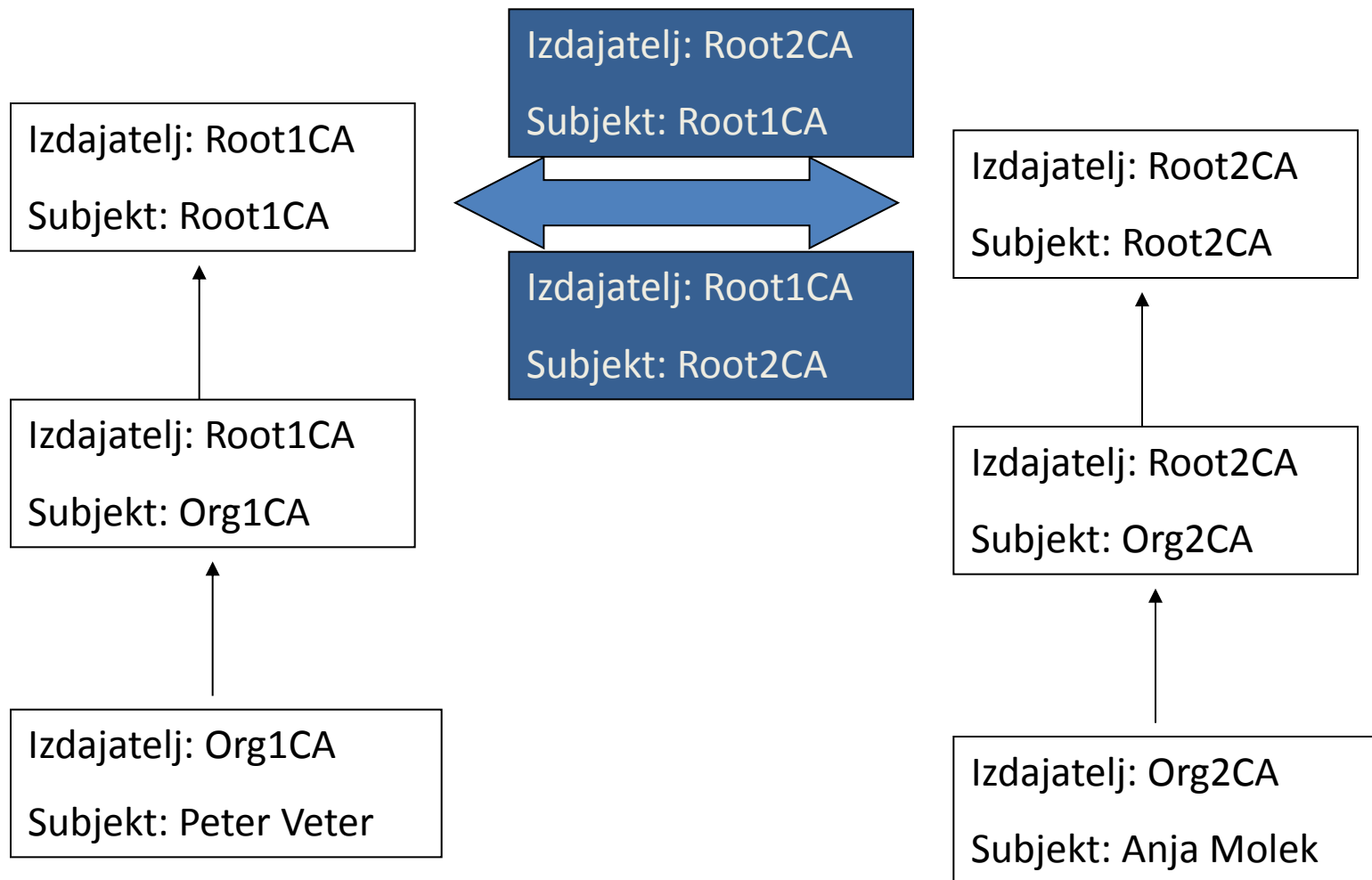
Veriga zaupanja

- Komu zaupata oba? Nikomur ?
 - Par novih certifikatov, vsakomu iz druge hierarhije
 - Navzkrižno certificiranje (CA)
-

Križno certificiranje

Križno certificiranje

CRL - ČRNA LISTA

- Certificate Revocation List
 - Sporne certifikate je potrebno preklicati! Npr. če
 - Ukraden
 - Menjava službe
 - Tajni ključ ogrožen
 - CRL: podpis CA in čas (veljavnost)
 - ARL – Authority Revocation List (koren)
 - **Validacija** digitalnega potrdila: preveriti je treba tudi CRL (če ni bilo preklicano)!
-

PKCS –standardi (RSA lab.)

- PKCS #7 – Cryptographic Message Syntax (kako podpisati in kriptirati)
 - PKCS #8 – Format shranjevanja ključa
 - PKCS #10 – Format zahteve za certifikat
 - PKCS #11 – Dostop do kripto naprave
 - PKCS #12 – Zasebni ključi, certifikati, CRL
-

RFC standardi

- RFC 3369 – Cryptographic Message Syntax
 - RFC 3280 – X.509 PKI, certifikat in CRL profil.
 - RFC 2315 = PKCS #7 – kako podpisati in kriptirati
-

Pregled celotne vsebine varnosti

- Kriptografija ☒
 - Mehanizmi in protokoli (avtentikacija, integriteta...) ☒
 - PKI ☒
 - Omrežje – zgradba in požarne pregrade
-

Varna komunikacija

- **Zaupnost** – kdo sme prebrati? (enkripcija)
 - **Avtentikacija** – dokaži, da si res ti,
(Identifikacija – povej, kdo si - brez dokaza)
 - **Integriteta sporočila** – je bilo med prenosom spremenjeno?
 - **Preprečevanje zanikanja** (nonrepudiation) – res si poslal / res si prejel.
 - **Razpoložljivost in nadzor dostopa** – preprečevanje nelegitimne rabe virov (avtorizacija – ugotavljanje, ali nekaj smeš storiti)
 - Pomembno je tudi **beleženje** vseh dogodkov (dostopov, ...)
-

Protokola SSL (Secure Sockets Layer) in TLS (Transport Layer Security)

- Aplikaciji nudi varen kanal, overjanje strežnika in izmenjavo sejnih ključev.
- Leži nad transportno plastjo.
- Aplikacija se ga zaveda (zna uporabljati).
- Tipična uporaba:
 - na aplikacijski plasti za HTTP (https), FTP, SMTP, NNTP, SIP
 - Za tuneliranje celotnega omrežnega sklada – VPN nad transportno plastjo

Delovanje SSL/TLS

- Odjemalec: **ClientHello** (max. verzija TLS, naključno št., seznam podprtih kriptografskih p., izvlečkov in kompresij)
 - TLS strežnik: **ServerHello** (izbrana verzija TLS, naključno št., izbrane metode iz seznama)
 - TLS strežnik: svoje **digitalno potrdilo** [lahko tudi zahteva potrdilo od odjemalca]
 - Odjemalec lahko preveri potrdilo.
 - Na podlagi naključnih št. izračunata ključe.
 - Komunikacija: simetrično kriptirana sporočila, dodan MAC (odtis sporočila)
-

Tipični algoritmi SSL/TLS

- Izmenjava ključev: RSA, Diffie-Hellman, PSK...
 - Simetrično kriptiranje: RC4, 3-DES, AES, Camellia (starejši SSL: tudi DES, RC2, IDEA).
 - Digitalni izvleček: MD5, SHA-1
-

IP Sec

- Nudi varen kanal na omrežni plasti
 - Telo IP paketa se kriptira, glava pa ne (to bi onemogočilo usmerjanje).
 - Dva protokola
 - Authentication Header protokol (AH) – nudi avtentikacijo izvora in integriteto podatkov, ne pa zaupnosti.
 - Encapsulation Security Protocol (ESP) – nudi avtentikacijo izvora, integriteto, in zaupnost.
 - V obeh se najprej ustvari varen logični kanal
-

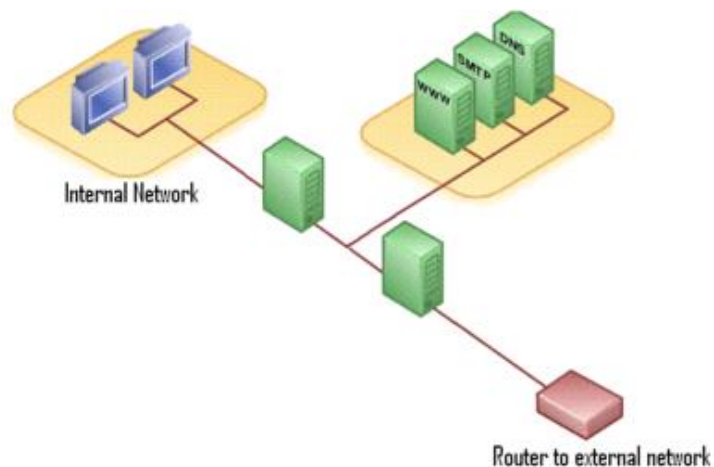
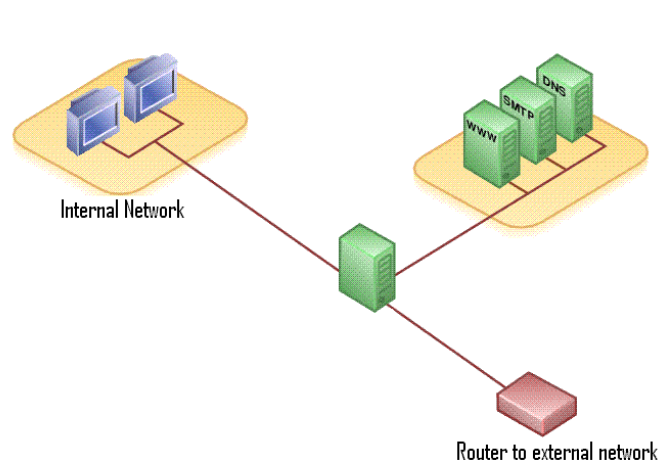
Nadzor dostopa: požarne pregrade

- Požarna pregrada: HW+SW, potreben za izolacijo med notranjim (zasebnim) in zunanjim (javnim) omrežjem.
 - **Paketno filtriranje:** na omrežni plasti gleda glavo paketa (IP številko, številko vrat – izvora in cilja)
 - **Aplikacijsko filtriranje:** gleda aplikacijska sporočila, (Deep packet inspection) – ne samo glavo.
 - IDS (intrusion detection system)
 - IPS = aktivni IDS (intrusion prevention system)
 - Vzorci ali podpisi napadov
-

DMZ

- Demilitarized zone
 - Del omrežja, ki vsebuje infrastrukturo storitev, ki jih podjetje nudi javnemu (nevarnemu) internetu.
 - Napadalec lahko dostopa le do DMZ, ne do celotnega omrežja
 - Tipične storitve: spletni strežnik, poštni strežnik, posredniki (proxy) in obratni posredniki (reverse proxy) – aplikacijski požarni zid (posreduje pri dostopu v interno omrežje, npr. interni poštni strežnik)
-

Postavitev DMZ: ena ali dve požarni pregradi

Varnostni standardi

- **ISO/IEC 27000** serija (prej 17799 ter BS 7799) :
 - ISMS – Information Security Management System
 - najboljše prakse z nadgradnjo
 - osnova certificiranja
- Slovenske različice (SIST)
 - Sistemi za upravljanje varovanja informacij – Specifikacija z napotki za uporabo
 - Informacijska tehnologija – Kodeks upravljanja varovanja informacij

ISO/IEC 27002:2013

Sistem upravljanja varovanja informacij

Information technology — Security techniques —
Code of practice for information security controls

- 14 bistvenih poglavij - področij, za vsako so določeni cilji, vsak cilj nadziramo s pomočjo kontrolnih točk (nadzorstev).
 - skupno 35 ciljev,
 - 114 nadzorstev
-

Primeri poglavij, ciljev, kontrol

- Fizična zaščita in zaščita okolja
 - Varovana območja
 - kontrole fizičnega dostopa (npr. beležimo čas prihoda in odhoda, identifikacija z magnetno kartico)
 - Varovanje opreme
 - Namestitvev in zaščita pred krajo, ognjem, prahom...
 - Oskrba z energijo (UPS, generator)
 - Upravljanje z operacijami
 - Zaščita pred zlonamerno programsko opremo
 - Namestitvev in posodabljanje protivirusnih programov...
 - Beleženje in nadzor
 - Aktivnost uporabnikov, adminov, napake, incidenti...
 - Upravljanje s tehničnimi ranljivostmi
 - Nameščanje popravkov in novih različic; kaj lahko nameščajo uporabniki sami
 - Varnost komunikacij
 - Šifriranje
-